

SAMENWERKINGSVERBAND AMSTELLAND EN DE MEERLANDEN

**Jaarverslag 2017
met elkaar passend
onderwijs realiseren**

Inhoud

Voorwoord	3
Organisatie	4
Bestuur en medezeggenschap	4
De scholen staan centraal	4
Organisatie SWVAM	4
Hoe we werken: onderwijs en ondersteuning	4
Opbrengsten 2017	6
Basisondersteuning (Programma 1)	6
Interne arrangementen (Programma 2)	8
Externe arrangementen (Programma 3)	9
Voortgezet speciaal onderwijs (Programma 4)	10
Regioloket (Programma 5)	10
Ontwikkeling en innovatie (Programma 6)	12
Bestuur en organisatie (Programma 7)	12
Samenwerking en communicatie	14
Financiën	15
Financieel resultaat 2017	15

Voorwoord

Passend onderwijs voor elke leerling en waar nodig passende ondersteuning: daar hebben we met elkaar aan gewerkt in 2017. Aan de basis van ons werk ligt het ondersteuningsplan. In 2017 hebben we ons nieuwe ondersteuningsplan opgesteld, in overleg met verschillende partijen. Samen hebben we gebouwd aan een plan dat staat. We zijn blij met alle input en betrokkenheid vanuit de scholen, de hulpverlening, gemeenten en andere partners.

Minder tastbaar is misschien het onderwerp **governance**. In 2017 hebben we op dit vlak belangrijke stappen gezet met elkaar. Bestuur en toezicht zijn duidelijk gescheiden.

Om ook in de toekomst goede ondersteuning van leerlingen mogelijk te maken, is een stevig kwaliteitsbeleid nodig. Afgelopen jaar hebben we ons vernieuwde **kwaliteitsbeleid** vastgesteld. Elk voorjaar bespreken we met en op de scholen hun plannen voor komend jaar. In het najaar evalueren we of de doelen bereikt zijn. Dat werkt en levert goede, inhoudelijke gesprekken op over hoe de scholen passend onderwijs realiseren.

Bij ondersteuning van leerlingen zijn veel verschillende professionals betrokken. Hoe beter zij **samenwerken**, hoe beter het is voor de leerling. De samenwerking tussen hulpverlening en onderwijs kan nog beter en daar zetten we ons komende tijd voor in. Het is belangrijk dat mensen elkaar kennen en elkaar weten te vinden. Hier helpen onze leernetwerken bij.

Ambities voor komende jaren hebben we volop. Dit verkorte jaarverslag maakt duidelijk dat er in 2017 veel bereikt is. Dat biedt vertrouwen om met elkaar verder te bouwen aan goede ondersteuning van leerlingen die dit nodig hebben.

Bas Vismans

Directeur-bestuurder SWVAM (Stichting VO SWV Amstelland en de Meerlanden)

Organisatie

De schoolbesturen in Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel, Uithoorn en Haarlemmermeer werken samen. Dat doen ze in de Stichting VO SWV Amstelland en de Meerlanden (SWVAM). Doel van SWVAM is het realiseren van ondersteuning voor leerlingen in het voortgezet onderwijs (VO).

Bestuur en medezeggenschap

SWVAM is een stichting. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het beleid. In de Raad van Toezicht (RvT) zijn de aangesloten schoolbesturen vertegenwoordigd. De medezeggenschap binnen de stichting is geregeld in de ondersteuningsplanraad (OPR). Hierin zijn ouders en personeel vertegenwoordigd.

De scholen staan centraal

Bij SWVAM horen 17 scholen voor voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs. We werken vanuit het 'schoolmodel'. Dit betekent dat het grootste deel van ons ondersteuningsbudget in 2017 direct naar de scholen zelf is gegaan. Het overige budget is ingezet voor:

- onderwijs en ondersteuning van leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en het Praktijkonderwijs (PrO);

- leerwegondersteuning;
- bovenschoolse voorzieningen;
- de organisatie van het samenwerkingsverband.

Organisatie SWVAM

Onze organisatie is relatief klein. In 2017 bestond de organisatie van SWVAM uit:

- een Regioloket (drie orthopedagogen, een aandachtfunctionaris voor leerlingen die langdurig verzuimen en een coördinator);
- een directeur-bestuurder;
- twee ondersteunende medewerkers.

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen met de zorgcoördinatoren van scholen in het samenwerkingsverband. In 2017 zijn twee zorgcoördinatoren voor een dagdeel per week gedetacheerd bij onze organisatie.

Hoe we werken: onderwijs en ondersteuning

De verantwoordelijkheid voor het bieden van passend onderwijs ligt in de eerste plaats **bij de scholen** zelf. Alle scholen kunnen leerlingen extra ondersteuning bieden in een trajectvoorziening. Daardoor kunnen leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte

meedoen met het reguliere onderwijs. De scholen werken met begeleiders passend onderwijs (BPO'ers), schoolmaatschappelijk werkers en/of schoolcoaches.

(MDO). Hierin wordt besproken welke aanpak en ondersteuning goed passen bij een leerling en welke school hier het beste voor kan zorgen. De ouders zijn altijd aanwezig bij deze gesprekken.

Het gebeurt op school

“Passend onderwijs wordt gerealiseerd in de klas, met name in de interactie tussen de leerlingen en de docent. Onze middelen en expertise ondersteunen wat er in de klas gebeurt.”

Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVAM

Voor elke leerling die extra ondersteuning nodig heeft, maken de scholen een **Ontwikkelings-PerspectiefPlan** (OPP). Daarbij wordt goed overlegd met ouders, de mentor en andere betrokkenen. In 2017 hebben we onder meer de nadruk gelegd op goed gebruik en consequent inzetten van dit OPP. Dat helpt betrokken professionals om jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen.

Als basisondersteuning en extra ondersteuning niet genoeg helpen, volgt een **multidisciplinair overleg**

Opbrengsten 2017

In 2017 hebben we ons ondersteuningsplan vastgesteld voor de periode 2018-2022. Dit plan geeft richting aan al onze activiteiten. Deze activiteiten organiseren we in zeven programma's. De indeling in programma's komt ook terug in onze begroting en financiële verantwoording. Hieronder vindt u per programma kort de opbrengsten over het afgelopen jaar.

Basisondersteuning (Programma 1)

Trajectvoorzieningen

We streven naar een hoog niveau van basisondersteuning op elke school. De zorgcoördinatoren en mentoren hebben een belangrijke rol bij deze ondersteuning. Scholen bieden ondersteuning onder meer in trajectvoorzieningen. Een trajectvoorziening kan een plek zijn binnen de school waar leerlingen extra begeleiding krijgen. De voorziening kan ook

inhouden dat leerling en docent ondersteuning krijgen in de klas.

Begeleiders passend onderwijs en samenwerking Altra

Begeleiders passend onderwijs (BPO'ers) werken binnen de trajectvoorzieningen. Zij helpen leerlingen bepaalde vaardigheden te ontwikkelen en kunnen docenten coachen. Sinds 1 augustus heeft een aantal scholen de BPO'er zelf in dienst genomen. De scholen wisselen expertise uit met Altra, een partner van SWVAM. Altra is verantwoordelijk voor:

- de schoolcoaches in de Haarlemmermeer;
- het schoolmaatschappelijk werk (SMW) in het samenwerkingsverband;
- het onderwijs aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op het vlak van gedrag en psychiatrie.

“Het werk van de begeleiders passend onderwijs verschuift van het begeleiden van leerlingen naar het coachen en ondersteunen van docenten. Daarin zijn de scholen echt een goede slag aan het maken. Hierdoor kan passend onderwijs steeds meer daar plaatsvinden waar het hoort: in de klas, bij de docent.”

Bas Vismans, directeur-bestuurder SWVAM

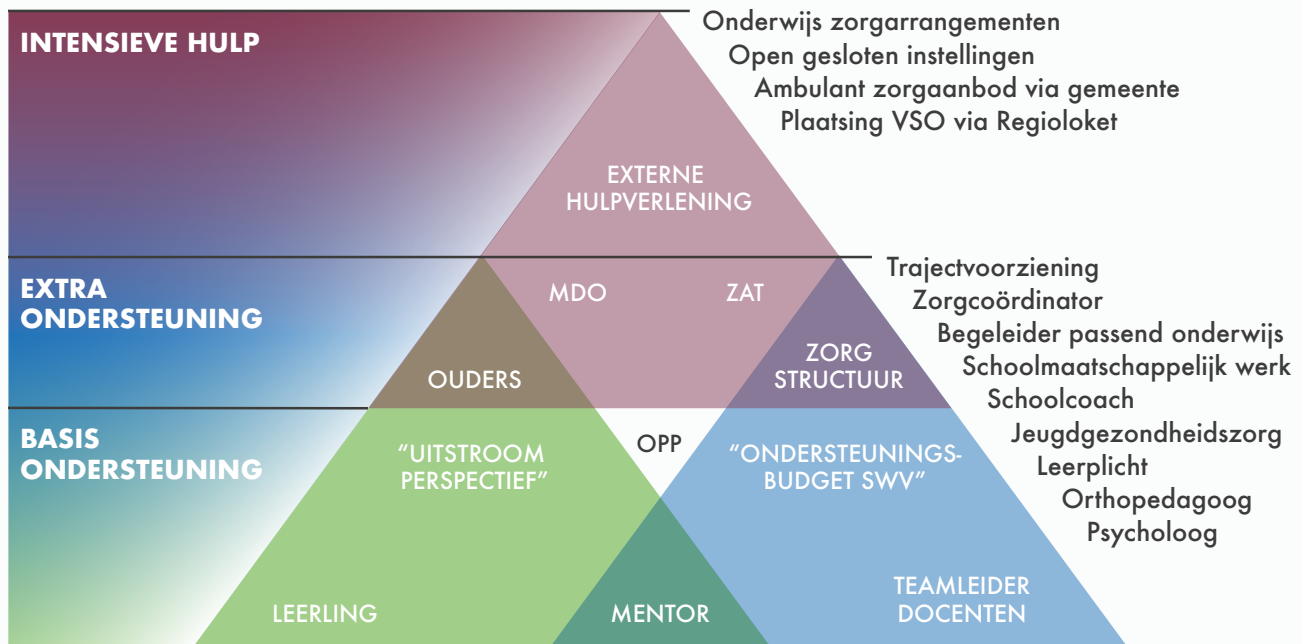
OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP)

Het OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP) is het belangrijkste document bij de ondersteuning van leerlingen. Het werken met dit document is in 2017 ingezet op alle scholen. Een OPP is een individueel plan. Het laat zien wat een leerling kan en nodig heeft (de ondersteuningsbehoefte) en het biedt de docent handvatten om de leerling passend onderwijs te geven.

Professionalisering: werkmiddag

Voor zorgcoördinatoren, teamleiders, directies en besturen hebben we in 2017 een werkmiddag gehouden. De middag draaide om de afstemming tussen passend onderwijs, de jeugdhulpverlening en de gemeenten. Er zijn verschillende matches gemaakt tussen hulpverleners en onderwijs.

Ondersteuningsmodel SWAM

Interne arrangementen (Programma 2) Schoolmaatschappelijk werk

Op alle scholen van ons samenwerkingsverband is schoolmaatschappelijk werk beschikbaar (SMW). In 2017 hebben we uitgebreid overlegd met de gemeenten over de aansluiting van onderwijs en hulpverlening. Met resultaat: vanaf 1 september is de inzet SMW verdubbeld in de regio Amstelland. Dit betalen onderwijs (SWVAM) en de gemeenten samen.

Internationale Schakelklassen (ISK)

Het aantal leerlingen met een vluchtelingenstatus of expat-achtergrond neemt toe in de regio. We houden er rekening mee dat deze groei in de komende jaren doorzet. Met name richten we ons op een goede aansluiting van de internationale schakelklassen (ISK) op het 'gewone' onderwijs, waar leerlingen nog wel extra taalondersteuning krijgen.

In de gemeente Haarlemmermeer is in 2017 het project Peer2Peer gestart, bekostigd door SWVAM en gemeente. In dit maatjesproject worden ISK-leerlingen gekoppeld aan leerlingen van reguliere scholen. Ze leren elkaar beter kennen door samen bezig te zijn met sport en cultuur.

Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO)

Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) helpt leerlingen om leerachterstanden (deels) in te halen. In de regio zijn er vijf VMBO-scholen die LWOO aanbieden. Deze scholen krijgen leerwegondersteuning vanaf 1 januari 2017 bekostigd via een verdeelsleutel, die vooraf is vastgesteld. Dit heet populatiebekostiging.

Praktijkonderwijs (PrO)

Het aantal leerlingen dat Praktijkonderwijs (PrO) volgt, is al een aantal jaar aan het dalen. Leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor praktijkonderwijs zetten vaker de stap naar VMBO. Aanleiding lijkt het schooladvies van de basisschool. Het Regioloket van SWVAM monitort deze ontwikkeling en houdt hierover contact met het PO.

“Ondersteuning wordt altijd gerealiseerd in goed overleg met ouders, leerling en betrokken partijen.”

Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVAM

Externe arrangementen (Programma 3)

In 2017 hebben we een aantal +arrangementen (VO+ en +Works) ingezet om leerlingen te ondersteunen in complexe situaties. Het gaat om situaties waarvoor de school zelf geen ondersteuningsaanbod heeft. Ons Regioloket is hierbij altijd betrokken en monitort de +arrangementen jaarlijks. Zo krijgen we een goed en actueel beeld van verschillen in doorverwijzen en plaatsens tussen de regio's Amsterdam-Amstelland en Haarlem-Haarlemmermeer.

VO+

VO+ arrangementen zijn speciale VMBO-t/MAVO- of HAVO-klassen binnen een reguliere VO-school. Hier wordt onderwijs gegeven in een kleine setting met meer individuele begeleiding. In onze regio zijn geen VO+ scholen, wel in Amsterdam en Haarlem. Scholen kunnen bij het Regioloket een VO+ arrangement aanvragen.

+Works

Het project +Works is een samenwerking tussen SWVAM, MBO (ROC Nova College), Praktijkonderwijs, VSO, VMBO en de gemeente Haarlemmermeer.

De doelgroep bestaat uit jongeren van 15 tot 18 jaar die dreigen uit te vallen op school. Een half jaar lang combineren zij stage met training. Doel is om hen alsnog een startkwalificatie te laten halen via een entreeopleiding. Als dit niet mogelijk is, wordt een passende werkplek gezocht.

Vanaf 1 augustus 2017 is +Works gehuisvest in Hoofddorp, binnen het gebouw De Burgemeester. De trainingen worden gegeven in Wijkgebouw De Nieuwe Silo. Dit zijn veilige en passende locaties, maar geen schoolse omgevingen. Dat past goed bij +Works.

Aantal VAVO-leerlingen stabiliseert

Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) maakt het mogelijk dat volwassen leerlingen die dit eerder niet lukte, alsnog een VO-diploma kunnen halen. SWVAM stelt jaarlijks per uitbestede leerling geld beschikbaar voor extra ondersteuning. Het aantal VAVO-leerlingen is tot 2016 gegroeid (303 leerlingen in 2016) en stabiliseert nu: in 2017 ging het om 302 leerlingen.

Voortgezet speciaal onderwijs (Programma 4)

Voortgezet speciaal onderwijs (VSO) biedt een passende onderwijsplek voor jongeren met een stoornis of een beperking. In onze regio was tot schooljaar 2016-2017 nog geen VSO beschikbaar voor leerlingen met ondersteuningsbehoefte op het gebied van psychiatrie en gedrag, die cognitief HAVO (of hoger) kunnen volgen. Deze leerlingen moesten daardoor relatief ver reizen. Sinds de start van het schooljaar 2016-2017 is voor deze doelgroep een MAVO-/HAVO-groep gestart op het Altra College Haarlemmermeer.

Regioloket (Programma 5)

Ons Regioloket geeft onder meer toelaatbaarheidsverklaringen af voor het PrO en VSO. Voor scholen is het Regioloket de vraagbaak voor leerlingzorg en -ondersteuning. In 2017 heeft het Regioloket veel vragen van scholen kunnen beantwoorden.

Het Regioloket: 2017 in cijfers

- In 2017 heeft het Regioloket in totaal 239 TLV's afgegeven voor het **VSO**. Daarvan zijn er 188 afgegeven op aanvraag van het VSO (waarvan 116

TLV-verlengingen) en 51 afgegeven op aanvraag van een VO-school. Dit laatste cijfer ligt duidelijk hoger dan het jaar ervoor (24). We onderzoeken de oorzaak van deze stijging. De helft van deze aanvragen is gedaan door de vijf VMBO-scholen.

- Voor het **praktijkonderwijs (PrO)** is afgelopen jaar 72 keer een TLV afgegeven. Dit is vergelijkbaar met 2016 (73). Het grootste deel (60) is aangevraagd door de praktijkscholen zelf.

Bestrijden langdurig verzuim

Een speerpunt voor het Regioloket is het bestrijden van langdurig verzuim (of: 'thuiszittersproblematiek'). In 2017 hebben we ons hiervoor volop ingezet. Meerdere keren per jaar hebben we het verzuim in kaart gebracht. Dat gebeurt samen met de gemeenten (leerplicht). Waar mogelijk signaleren we vroegtijdig. Ook is het mogelijk om een doorbraakoverleg in te zetten. Elk jaar leveren we een rapportage schoolverzuim aan. Deze rapportage bespreken we met alle schooldirecteuren. Binnen het Regioloket is er een functionaris die bestrijding van langdurig verzuim in de portefeuille heeft. In 2017 is ook het 'actieplan thuiszitters' geactualiseerd.

Wanneer is verzuim 'langdurig'?

Landelijk is afgesproken wat we bedoelen met 'langdurig verzuim'. Een leerling verzuimt langdurig, als hij of zij **vier weken of langer** achter elkaar verzuimt. Het gaat dan om ongeoorloofd verzuim (dus niet vanwege bijvoorbeeld een ziekte die het volgen van onderwijs onmogelijk maakt).

Langdurig verzuim in cijfers

Tijdens het schooljaar 2016-2017 waren er in onze regio 59 leerlingen die langdurig verzuimden. Dit is een daling vergeleken met de afgelopen schooljaren (in 2015-2016 ging het om 70 leerlingen, in 2014-2015 om 64 leerlingen). Dit langdurig verzuim duurt gemiddeld ook korter.

Meer GGZ nodig in 2017

Bij de ondersteuning van leerlingen die geestelijke gezondheidszorg (GGZ) nodig hebben, werken we samen met De Bascule. Hiervoor hebben we een

overeenkomst gesloten. Vooraf schatten we het aantal uren in dat een psycholoog wordt ingezet. In 2017 is het aantal geschatte uren overschreden. Het aantal werkelijk ingezette uren is verdubbeld. Dit evalueren we om helder te krijgen in hoeverre de overschrijding structureel was of incidenteel.

'Thuiszitter' zit vaak niet thuis: langdurig verzuim

"Het woord 'thuiszitter' gebruiken we zo weinig mogelijk, omdat we die term niet passend vinden. Het draait om leerlingen die langdurig verzuimen. Dat wil niet zeggen dat ze stilzitten! Het komt regelmatig voor dat ze aan het werk zijn in plaats van onderwijs te volgen. We zoeken voor hen een maatwerkoplossing."

Bas Vismans, directeur-bestuurder SWVAM

Ontwikkeling en innovatie (Programma 6)

In schooljaar 2016-2017 is de gesprekstraining Van Boos naar Middel ingezet bij de scholing van zorgcoördinatoren en medewerkers van het Regioloket. Deze methode is bedoeld voor gebruik bij gesprekken waar negatieve emoties spelen. Doel is om toch te komen tot positieve actie. De training is ook gevolgd door medewerkers van het samenwerkingsverband PO Haarlemmermeer en beleidsambtenaren van de gemeente. Met deze training hebben we gezorgd voor een meer eenduidige gespreksvoering binnen PO en VO. Dat helpt leerlingen met een ondersteuningsbehoefte en hun ouders.

Resultaten werkgroep PO-VO

Een goede aansluiting van primair op voortgezet onderwijs is belangrijk, zeker voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte. Binnen SWVAM is een werkgroep actief om deze aansluiting te verbeteren. Medewerkers van ons Regioloket, zorgcoördinatoren en directeuren van PO-samenwerkingsverbanden werken hierin samen. De informatie van elke leerling met een OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP) wordt overgedragen van primair onderwijs (PO) naar voortgezet onderwijs (VO). Ook worden leerlingen gemo-

nitord die een TLV hebben voor het praktijkonderwijs, maar van de basisschool het advies VMBO krijgen. Eind 2017 zijn een werkbijeenkomst en een werkmiddag gehouden in Amstelland. Een van de uitkomsten is dat er een nieuw leernetwerk komt. Professionals vanuit de zorg en het onderwijs hebben elkaar (beter) leren kennen en werkafspraken gemaakt.

Bestuur en organisatie (Programma 7)

Per 1 augustus is de organisatorische structuur van SWVAM aangepast. Bestuur en toezicht zijn gescheiden. Het bestuur bestaat nu uit één directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuur en de gang van zaken in de stichting. De vergaderingen van de RvT worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter.

“Het ondersteuningsplan is een levend document dat ieder jaar geactualiseerd wordt. Dit gebeurt in de activiteitenplannen van de aangesloten scholen.”

Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVAM

Nieuw ondersteuningsplan

December 2017 is het nieuwe ondersteuningsplan (OP) van SWVAM vastgesteld voor de periode 2018-2022. Bij het maken van dit plan hebben we goed overlegd met alle betrokken partijen, intern en extern. Over de inhoud hebben we op overeenstemming gericht overleg (OOGO) gevoerd met de betrokken gemeentes. Ook de OPR is betrokken en heeft ingestemd met het plan. In het nieuwe ondersteuningsplan hebben we zeven speerpunten geformuleerd. Hierop richten we ons de komende vier jaar. U vindt het ondersteuningsplan 2018-2022 op www.swvam.nl.

Speerpunten Ondersteuningsplan 2018-2022

1. Verder ontwikkelen van de Trajectvoorziening. De nadruk ligt op ondersteuning van leerlingen en docenten in de klas.
2. Gericht inzetten van het OntwikkelingsPerspectief-Plan (OPP) en groepshandelingsplannen. Hierbij werken we handelingsgericht (HGW).
3. Versterken van de zorgstructuur in samenwerking met de jeugdhulpverlening en gemeente.
4. Voorkomen dat leerlingen langdurig verzuimen.
5. Verbeteren van de overstap tussen verschillende onderwijsvormen voor leerlingen met een onder-

steuningsbehoefte (onder meer de overstap van PO naar VO en van VO naar MBO).

6. Professionaliseren van mentoren en docententeams.
7. Opbrengsten monitoren door een cyclisch kwaliteitsbeleid.

Vernieuwd kwaliteitsbeleid

In 2017 hebben we een basisstructuur afgesproken voor ons kwaliteitsbeleid. Daaronder vallen onder meer voor- en najaarsgesprekken op alle deelnemende scholen. Het beleid is cyclisch. Op basis van actieplannen van de scholen kijken we hoe middelen worden ingezet en wat de opbrengsten zijn.

Duurzaamheid als doel

“Door ons te richten op goede samenwerking en gezonde financiën, scheppen we de randvoorwaarden die ondersteuning van leerlingen op langere termijn mogelijk maken. Ons kwaliteitsbeleid draagt bij aan de duurzaamheid die we beogen.”

Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVAM

Samenwerking en communicatie

Het samenwerkingsverband als netwerk

Als samenwerkingsverband hebben we een netwerkfunctie. We brengen mensen bij elkaar om samen leerlingen de beste ondersteuning te kunnen bieden. In 2017 hebben we onder meer:

- regelmatig **overleg** gehouden op het niveau van zorgcoördinatoren en schooldirecties;
- **leernetwerken** opgezet en zo de samenwerking tussen professionals versterkt;
- de **samenwerking** versterkt met hulpverlening, GGD en leerplichtambtenaren (gemeenten).

Ons nieuwe ondersteuningsplan is een belangrijk resultaat van samenwerking en overleg in 2017. Het plan wordt gedragen door veel verschillende partijen. Dat draagvlak is het resultaat van open gesprekken, goede samenwerking en heldere communicatie.

Samenwerking met andere organisaties

In 2017 werkten we samen met meerdere organisaties als centra voor Jeugd en Gezin, het schoolmaatschappelijk werk (SMW), de GGD, afdelingen leerplicht van de gemeenten, de onderwijsinspectie, organisaties voor jeugdhulp, andere samenwerkingsverbanden

VO en PO en het MBO, arbeidsconsulenten en/of het bedrijfsleven (met name vanwege de aansluiting VO-MBO).

We zijn gesprekspartner voor de verschillende gemeenten en spreken regelmatig over de aansluiting van passend onderwijs op jeugdhulp.

“Het samenwerkingsverband brengt mensen bij elkaar. We faciliteren dat professionals elkaar ontmoeten, van elkaar leren en elkaar helpen. Passend onderwijs kunnen we alleen met elkaar realiseren.”

Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVAM

Website SWVAM

In 2017 zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuwe website. Gebruiksvriendelijkheid is een belangrijk uitgangspunt. Doel is om ouders, docenten, mentoren, zorgcoördinatoren en onze partners nog sneller de informatie te bieden waar zij naar op zoek zijn.

Financiën

Financieel beleid

Doel van ons financiële beleid is continuïteit. Dit bereiken we door een goed evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. Zo zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst leerlingen de nodige extra ondersteuning kunnen bieden.

Financieel resultaat 2017

	begroting	realisatie	verschil
Baten			
Rijksbijdragen	17.698.214	18.191.588	493.374
Overige overheidsbijdragen	0	0	0
Overige baten	502.442	548.535	46.093
Totale baten	18.200.656	18.740.124	539.468
Lasten			
Programma 1: Basisondersteuning	2.466.134	2.480.055	-13.921
Programma 2: Interne arrangementen			
Programma 2a: Ondersteuning en begeleiding	279.700	377.191	-97.491
Programma 2b: Leerwegondersteunend onderwijs	6.979.872	7.160.117	-180.245
Programma 2c: Praktijkonderwijs	1.674.313	1.708.764	-34.451
Programma 3: Externe arrangementen	714.100	516.307	197.793
Programma 4: VSO	4.578.537	4.771.721	-193.184
Programma 5: Toelaatbaarheid	254.000	261.323	-7.323
Programma 6: Ontwikkeling en innovatie	644.000	640.030	3.970
Programma 7: Bestuur en organisatie	373.350	359.427	13.923
Totale lasten	17.964.006	18.274.936	-310.930
Resultaat	236.650	465.188	228.538

“Scholen stellen voor de komende jaren plannen op om de ondersteuning op school op een hoger plan te brengen. Het samenwerkingsverband biedt de financiële middelen voor de realisatie van de plannen.”

Jaarverslag 2017 SWVAM

Risicoanalyse

In 2017 is besloten om een uitgebreide risicoanalyse op te stellen. De analyse laat zien hoe groot de reserves moeten zijn. Doel van de risicoanalyse is dat we reële reserves aanhouden. In de meerjarenbegroting geven we aan hoe we de vrije reserve inzetten voor passend onderwijs in de scholen.

Het complete jaarverslag over 2017 inclusief jaarrekening vindt u op www.swvam.nl.

SAMENWERKINGSVERBAND AMSTELLAND EN DE MEERLANDEN

Samenwerkingsverband VO Amstelland en de Meerlanden (SWVAM)

Linnaeuslaan 2a

1431 JV Aalsmeer

T 088-0046900

E swvam2709@swvam.nl

W www.swvam.nl